

Handläggare: Inger Nilsson
Telefon: 508 23 305

Till
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd 2010-09-16

Bortom fagert tal- om bristande tillgänglighet som diskriminering - remissyttrande

Förvaltningens förslag till beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänste-
utlåtande och översänder det som sitt remissvar till kommunstyrelsen.

Maria Mannerholm
Stadsdelsdirektör

Ingrid Widebäck
Avdelningschef

Sammanfattning

I departementspromemorian *Bortom fagert tal - om bristande tillgänglighet som diskriminering* föreslås att underlåtenhet att vidta åtgärder för tillgänglighet ska anses som diskriminering och därmed kunna berättiga den som missgynnats till ersättning efter prövning i domstol.

Förvaltningen är mycket positiv till att tillgänglighetsfrågorna uppmärksammas och till inriktningen på ett samhälle som ska vara tillgängligt för så många som möjligt. De förslag som nu lämnas behöver dock utredas ytterligare, särskilt vad gäller finansiering av åtgärderna, men också vad gäller t.ex. definition av vad som ska anses som skäligt att göra.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid avdelningen för social omsorg. Handikapprådet har getts möjlighet att lämna synpunkter under handläggningen samt vid sina sammanträden den 19 augusti och den 9 september 2010. Information till de fackliga organisationerna lämnas den 31 augusti 2010.

Bakgrund

I departementspromemorian *Bortom fagert tal- Om bristande tillgänglighet som diskriminering* (Ds 2010:20)¹ föreslås att det i diskrimineringslagen ska införas en ny bestämmelse om förbud mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Bestämmelsen ska omfatta situationer där en person med funktionsnedsättning missgynnas på grund av att någon underlåtit att vidta skäliga åtgärder för tillgänglighet. Reglernas främsta funktion ska vara att komplettera och förstärka de krav på tillgänglighetsåtgärder som redan finns i t.ex. andra lagar och förordningar.

Bestämmelserna föreslås gälla för alla de samhällsområden som diskrimineringslagen gäller idag, bl.a. arbetsliv och tillhandahållande av varor, tjänster och bostäder.

Förslaget omfattar sådana åtgärder för tillgänglighet som är ”skäliga”. Vid bedömningen av vad som är skäligt ska bland annat beaktas om åtgärden är sådan att den behöver vidtas redan enligt andra bestämmelser, nyttan av åtgärden särskilt för personer med funktionsnedsättning och verksamhetens möjlighet att bära kostnaderna för åtgärden. Kostnaderna ska betalas av den som ansvarar för verksamheten. Några nya statsbidrag för tillgänglighetsåtgärderna föreslås inte, eftersom åtgärderna anses falla inom ramen för ordinarie verksamhet inom t.ex. kommunerna.

Ansvaret för tillgängligheten ligger i huvudsak på den som ansvarar för verksamheten. Den som bryter mot förbudet mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet kan av domstol åläggas att betala diskrimineringsersättning till dem som missgynnats.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2012.

---

¹ Sammanfattningen av utredningen finns som bilaga till detta tjänsteutlåtande. Utredningen i sin helhet finns på <http://www.regeringen.se/sb/d/12477/a/147332>

I promemorian föreslås avslutningsvis att en dialog mellan olika aktörer bör initieras om en politik för "ett universellt utformat Sverige", dvs. ett samhälle som är planerat och utformat för att det ska fungera för så många människor som möjligt utan särskilda anpassningsåtgärder.

Enligt promemorian bedöms de förslag som lämnas inte i sig leda till ökade kostnader av betydelse. Regeringen har dock uppdragit åt Statskontoret att parallellt med remissbehandlingen av promemorian genomföra "en samhälls-ekonomisk kostnadsnyttoanalys, som bl.a. ska omfatta en bedömning av kostnader för företag och andra privata aktörer, samt att analysera effekterna på de offentliga finanserna. Remissutfallet kommer att vägas samman med resultatet av dessa analyser innan regeringen tar ställning till om och, i så fall, på vilket sätt promemorians förslag bör genomföras."

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen har inte haft möjlighet att gå igenom hela det mycket omfattande materialet i departementspromemorian. Några detaljerade synpunkter kan därför inte lämnas, utan förvaltningen är tvungen att begränsa sig till några överväganden av mer principiellt slag utifrån ett kommunalt perspektiv.

Förvaltningen är mycket positiv till att tillgänglighetsfrågorna uppmärksammas och till att ett fortsatt arbete inleds om ett samhälle där alla har tillgång till och kan delta i samhällets gemenskap. Vad gäller de förslag som lämnas i den aktuella promemorian anser förvaltningen dock att ytterligare utredning och förtydliganden behövs på flera punkter.

Skälighet och kostnader

Åtgärder som en verksamhetsansvarig måste vidta ska enligt förslaget vara "skäliga". De skälighetskriterier som föreslås kan dock, enligt förvaltningens uppfattning, inte i tillräcklig grad kan fungera som spärr mot alltför kostnadskrävande åtgärder. I promemorian framförs att de förslag som lämnas i sig inte leder till "ökade kostnader av betydelse". Förvaltningen bedömer dock att de åtgärder som nu kan komma att krävas kan bli mycket kostsamma, eftersom det inte längre handlar om enkelt avhjälpta hinder utan om hinder som kräver t.ex. omfattande ombyggnation av fastigheter.

Förvaltningen anser att det inte bara behövs regler som innebär en miniminivå för vilka åtgärder som ska anses skäliga, utan även en maximinivå som kan motverka åtgärder som blir orimligt betungande eller äventyrar verksamheten för t.ex.

mindre näringsidkare. Om inte sådana begränsningsregler anses möjliga att införa behövs ett annat finansieringssystem, exempelvis med statliga bidrag.

Definitioner och gränsdragningar

De diskrimineringsformer som nu finns i diskrimineringslagen handlar främst om direkta och indirekta åtgärder och uppträdanden. Det nu aktuella förslaget till komplettering tar sikte på underlåtenhet att vidta åtgärder för tillgänglighet. Med underlåtenhet avses bl.a., enligt promemorian att "åtgärder som i och för sig kan antas syfta till att skapa tillgänglighet men som inte är ändamålsenliga eller tillräckliga för att få en sådan effekt".

Förvaltningen menar att det med detta blir svårt för en verksamhetsansvarig att kunna bedöma hur långtgående insatser som krävs för att de ska anses som tillräckliga, särskilt som promemorian avstår från att ge någon definition av själva begreppet tillgänglighet.

Förvaltningen finner också att förslaget inte är tillräckligt tydligt vad gäller hur kraven på tillgänglighet enligt diskrimineringslagen ska förhålla sig till krav i andra lagar och regelverk. Så som förvaltningen förstår saken skulle förslaget exempelvis kunna innebära att sådant som betraktas som tillgängligt enligt plan- och bygglagen blir ifrågasatt och föremål för prövning i domstol enligt diskrimineringslagen. Huruvida sådana prövningar är önskvärda och vilka regler som i så fall bör väga tyngst bör utredas.

Twister och diskrimineringsersättning

När diskrimineringsersättningen infördes var det med syfte både att ge upprättelse till den som drabbats och att avskräcka från lagöverträdelser. Ersättningen ska därför läggas på en högre nivå än som medges genom den vanliga skadeståndslagstiftningen. Förvaltningen anser att det finns en risk att staden genom de nya bestämmelserna kan komma att tvista i domstol istället för att samarbeta med handikapporganisationerna om en ökad generell tillgänglighet som ju är det mål som alla bör sträva emot.

Tidsgräns

När bestämmelserna om enkelt avhjälpta hinder infördes år 2001 föreskrevs att hindren skulle vara åtgärdade senast år 2010. Någon sådan övergångstid ska inte gälla för de nya bestämmelserna i diskrimineringslagen, utan de ska gälla omedelbart. Verksamhetsutövaren kan således få svara för en underlåtenhet att vidta åtgärderna direkt efter det att lagen ändrats. Förvaltningen ifrågasätter om detta är rimligt och om inte någon form av tidsgräns borde finnas även i detta fall.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att det är positivt att med höga tillgänglighetsmål. Målen måste dock vara rimliga och realistiska och medge avvägningar mot andra samhällsmål och ekonomiska förutsättningar.

Bilagor

1. Remisshandling